

tale fremdeles Lømmemateriale og Lømmearbejde ved Træbroer og fordrø af Sognet kun Gangdags Arbejde godtgjort, og derfor, var det, at vi ansaae det hensigtsmæssigt, at Amtet overtog Byrden af dette Forhold. Det har imidlertid den ærede Minister ikke villet gaae ind paa. Vi see af Motiverne til Lovudkastet, at han har henvendt sig til Amtsraadene og forlangt deres Betænkning. Det forekommer mig at være betænkkeligt, at, naar en Sag har været behandlet her i Rigsdagen, men ikke er kommen til Ende, den saa forelægges Amtsraadet, for at dette kan afgive sin Betænkning og Erklæring, idet Amtsraadet derved paa en Maade bliver sat til Dommer over de Arbejder, som ere gjorte her i Rigsdagen. Men jeg anseer det for at være endnu mere betænkkeligt, naar det er en Sag, som udtryffeligt vedkommer Amtscommunerne. Skulde der være Lighed, saa maatte Forstanderskabernes Erklæring være indhentet; jeg troer, at Sogneforstanderskabene vilde absolut have holdt paa at være frie for disse Overtagelser. — Med Hensyn til et andet Punkt er der skeet væsentlige Forandringer; det er nemlig med Hensyn til Exproprieringen, men den Forandring skriver sig ikke fra den høitærede Indenrigsminister; thi i Udskiftet findes den saaledes, som Udvalget foreslog den issor, men fra det andet Thing. I Udvalget gjorde den Mening sig gjældende, at Exproprieringen burde anvendes med Forsømmelse i dette Forhold som i alle andre. Der var egentlig ikke Tale om, at Exproprieringen skulde finde Sted efter andre Regler end de sædvanlige, ved at tage det 25dobbelte Beløb; der var kun et Medlem, som stillede et Minoritetsforslag. Imidlertid er det Forslag fremkommet, at her ikke skulde tages det 25Dobbelte, men kun det 20Dobbelte, og den Grund er bleven anført, at Capitalen har en højere Værdi nu, da den kan give mere end 4 pCt. Jeg maa gjøre opmærksom paa den Modsigelse, der er heri; for det Første er der ikke bestemt, at Broerne skulle exproprieres iaar, men der er givet længere Hensind, endogsaa til 1873. Det vil derfor være umuligt for os at sige, om en Capital giver 4, 5 eller 6 pCt. om 14 å 15 Aar; dernæst er der det Modsigende, at Betalingen ikke skal erlægges con-

tant, men i Obligationer, som afdrages i 10 Aar, og at de ikke skulle svare mere end 4 pCt. Der er kun Tale om Expropriering, hvor Bevillingen er reel; derimod, hvor der kan være Spørgsmaal om Bevillingens Realitet, der er Sagen, ifølge § 14, henviist til Domstolenes Afgjørelse. Jeg maa fremdeles gjøre opmærksom paa, at Broeierens Indtægter stige stadigt, deels derved, at der flere Steder bliver efterhaanden flere Brofornsydere, deels derved, at Bropengene stige paa Grund af den større Frequentens. Derfor forekommer det mig, at der er Grund til at være forsigtig ved Exproprieringen og ikke gaae Eierne for nær. Den Godtgjørelse, der blev givet for Afløsningen af det frie Hartkorn, forekommer mig ikke kan komme i Betragtning. Det Eine er en Eiendoms, det Andet er en Lettelse af Skatten, som ikke støtter sig paa et reelt Privilegium. Der er fremdeles foreslaaet, at Brofornsyderne skulle betale det 20Dobbelte; det er naturligt, naar der igjen skulde gives det 20Dobbelte til Broeierne; derimod er der foreslaaet, at Doerne i den Commune, som overtager Broen, kun skulle betale det 15Dobbelte; der er i Udskiftet, saaledes som det fremkom issor, indført en Bestemmelse til Begunstigelse for de Doere, som boe i Communerne og som muligen komme til at lide Tab, nemlig, at der skulde tages Hensyn til dette Tab, og, dersom man ikke kunde blive enig, skulde Stjensmænd ansætte det. Her har det andet Thing ansat det til en Erstatning, ved at der bliver givet det Femtendobbelte; ved de Broer, hvor der kun svares Broforn, kan der i Regelen ikke være Tale om Tab for Brofornsyderne, ved at Broen gaaer over til Communerne. Der behøves altsaa efter al Rimelighed ikke Erstatning. Hvor der derimod svares Bropenge, kan Tabet, naar en Commune skulde overtage Broen, blive saa stort, at den Erstatning, som indeholdes i det Femtendobbelte, kunde blive for saagodtsom Intet at regne; det enkelte Tilfælde. Jeg troer derfor, at vi hellere maae holde os til det gamle Forslag.

Der er endnu med Hensyn til Exproprieringen foreslaaet en Forandring. I det oprindelige Forslag fra Regjeringen — og i det,